

MARTS 2015

Latvijas Nacionālā
vēstures muzeja

ZIŅNESIS

Virtuālā izstāde par saktām

10. martā LNVM savā *youtube* profilā *LatvijasNacionālais_vēstures_muzejs LNVM* piedāvās jaunu virtuālo izstādi, iepazīstinot ar izcilākajām saktām muzeja

Arheoloģijas departamenta krājumā.

Saktas atrastas dažādos Latvijas arheoloģiskajos pieminekļos un attiecināmas uz plašu laika periodu – no vēlā bronzas laikmeta līdz pat jaunajiem laikiem. Detalizētāk – 9.lpp.

Attēlā: pūcessakta. 9. gs. Atrasta Aglonas Kristapiņu kapulaukā 1978. gadā. Bronza, dzelzs, sudrabs. Izmēri: g-12 cm, pl-9,8 cm. LNVM krājums. Fotogrāfs Roberts Kanišs, LNVM.



Latvijas Nacionālais vēstures muzejs
Lāčplēša iela 106/108, Rīga LV-1003, tālr. 67223004, e-pasts: museum@history-museum.lv

WWW.LNVM.LV

NODAĻAS:

LNVM pamatekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32, Rīga LV-1050
tālrunis: 67221357
e-pasts: info@history-museum.lv

LNVM nodaļa „DAUDERI”
Sarkandaugavas iela 30,
Rīga LV-1005
tālrunis: 67391780
e-pasts: dauderi@history-museum.lv

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS
MUZEJPARKS
Āraiši, Amatas novads LV-4140
tālrunis: 64107080
e-pasts: araisi@history-museum.lv

LNVM nodaļa
TAUTAS FRONTES MUZEJS
Vecpilsētas iela 13/15,
Rīga LV-1050
tālrunis: 67224502
e-pasts: ltf@history-museum.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, pamatekspozīcija un izstāžu zāles Rīgā, Brīvības bulvārī 32

laiks: no 3. marta līdz 12. aprīlim

- informatīvā ceļojošā izstāde par Pieminekļu valdi „Kas pagātņi pētī – nākotni svētī”

pastāvīgā ekspozīcija

- „Latvijas senvēsture”, „Latvijas Republika. 1918. – 1940.”, „Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940. – 1941.”, „Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940.-1953. gads”.

Atvērtas nodarbību telpas skolēniem muzejpedagoģiskajām programmām „Senā skola”, „Viduslaiku bruņinieki” un citām aktivitātēm.

vieta: LNVM nodaļa „DAUDERI”

pastāvīgās izstādes

- „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, „Gaida Graudiņa kolekcija”, „Dauderu” vēsture”

vieta: LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS

pastāvīgā ekspozīcija

- „Atmoda – LTF – neatkarība”

LNVM izstādes ārpus muzeja

Izstāde „Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918.–1921.”

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz aprīļa beigām

Izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”

vieta: Baltkrievijas Nacionālais vēstures muzejs Minskā | laiks: no 27. marta līdz 24. aprīlim
LNVM sadarbībā ar nodibinājumu „Rīga-2014” veidotā izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens” iekļauta Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē publiskās diplomātijas un kultūras programmā.

CEĻOJOŠĀS IZSTĀDES

Izstāde „Baltijas brīvības ceļš”

vieta: Rīgas 22. vidusskola | 22. – 27. marts

Pasākumi

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, pamatekspozīcija un izstāžu zāles Rīgā, Brīvības bulvārī 32

laiks: 2. martā plkst. 12.00



Foto: Jānis Students, Reg. Nr. 10667
© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Lekcija „Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. g. ekspedīciju fotonegatīvos”

Lektore: LNVM Vēstures departamenta Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas galvenā glabātāja GUNITA BAUMANE

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Vēstures departamenta Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas Fotonegatīvu kolekcijā glabājas plašs (apmēram 141 000 vienību) un unikāls fotomateriālu klāsts, kas

sniedz ieskatu Latvijas vēstures notikumos, sākot no 1885. gada līdz pat mūsdienām.

Uzņēmumu Attēlu kopa atspoguļo mērķtiecīgi un objektīvi veidotu vizuālu liecību dokumentāciju par latviešu tradicionālo dzīvesveidu 20. gadsimta sākumā, īpaši fiksējot Latvijas valstij vēsturiski izšķirošu laiku Agrārās reformas realizācijas periodā. Kolekcijas nozīme Latvijas vēsturē īpaši izceļama mūsdienās, jo fotonegatīvi ataino zudušo tradicionālo dzīvesveidu, veidojot nozīmīgu vizuālo izziņas avotu.

Lekcijā tiks stāstīts par Pieminekļu valdi, tās darbības pamatvirzieniem 20. gs. 20. – 30. gados. Ar attēlu un stāstījuma palīdzību būs iespēja ielūkoties ekspedīciju sagatavošanas un norises gaitā, izsekot tradicionālā dzīvesveida iezīmēm Latvija laukos 20. gs. 20. – 30. gados.

laiks: 14. martā plkst. 12.00

Pasākums „Četras sestdienas muzejā”

Vada LNVM arheologi RITVARS RITUMS un INGRĪDA VIRSE

LNVM Arheoloģijas departamentā glabājas ap 400 000 krājuma priekšmetu – turpat 90% no arheoloģiskā materiāla, kas iegūts Latvijas arheoloģiskajos pieminekļos. Daļa no šā vērtīgā un interesantā materiāla ir izstādīta muzeja pamatekspozīcijā Rīgā, Brīvības bulvārī 32, sniedzot ikvienam interesentam iespēju labāk iepazīt arheoloģijas pieminekļus un senlietas, izzināt un saprast Latvijas senvēsturi.

Ar priekšlasījumu uzstāsies LNVM Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Ritvars Ritums, apskatot šādas tēmas: arheoloģijas pieminekļi un senlietas kā cilvēces kultūras mantojuma daļa; arheoloģiskais materiāls – lietiskais avots senākās vēstures pētniecībā; arheoloģisko senlietu hronoloģija un tipoloģiskā daudzveidība; starptautiskās konvencijas un Latvijas Republikas likumdošana arheoloģiskā mantojuma aizsardzībai.

Savukārt LNVM Arheoloģijas departamenta pētniece un senvēstures ekspozīcijas līdzautore Dr. hist. Ingrīda Virse pasākuma dalībniekus muzeja ekspozīcijā iepazīstinās ar Latvijas senvēsturi līdz 12.–13. gs., aplūkojot pirmās liecības par senākajiem iedzīvotājiem Latvijas teritorijā – priekšmetus, kas stāsta par kuršu, zemgaļu, sēļu, latgaļu un lībiešu bagāto un skaisto materiālo un garīgo kultūru, sadzīvi. Nākamie pasākumi – skat. 8. lpp.

Pasākumi

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, pamatekspozīcija un izstāžu zāles Rīgā, Brīvības bulvārī 32

Ģimenes dienas nodarbība „Pavasara saulgriežus gaidot”

laiks: 21. martā plkst. 12.00

Tuvojoties Lieldienām, nodarbībā bērniem stāstīs par pavasara saulgriežiem un ar tiem saistītām tradīcijām, kā arī par tradicionālajiem pavasara lauku darbiem.

No muzeja plašā krājuma atlasīti priekšmeti liecinās par latviešu dzīvesveidu senākos laikos.

Varēs aplūkot koka traukus, skalu turētājus, lukturus un sveču traukus, sulu tecināmās renes, piestas, pītus grozus, sētuves u.c.

Mazie un lielie nodarbības apmeklētāji arī uzzinās, pēc kādām zīmēm dabā mūsu senči spēja noteikt gaidāmos laika apstākļus pavasarī, vasarā un pat rudenī.

Būs jāmin mīklas un jāatbild uz dažādiem jautājumiem.

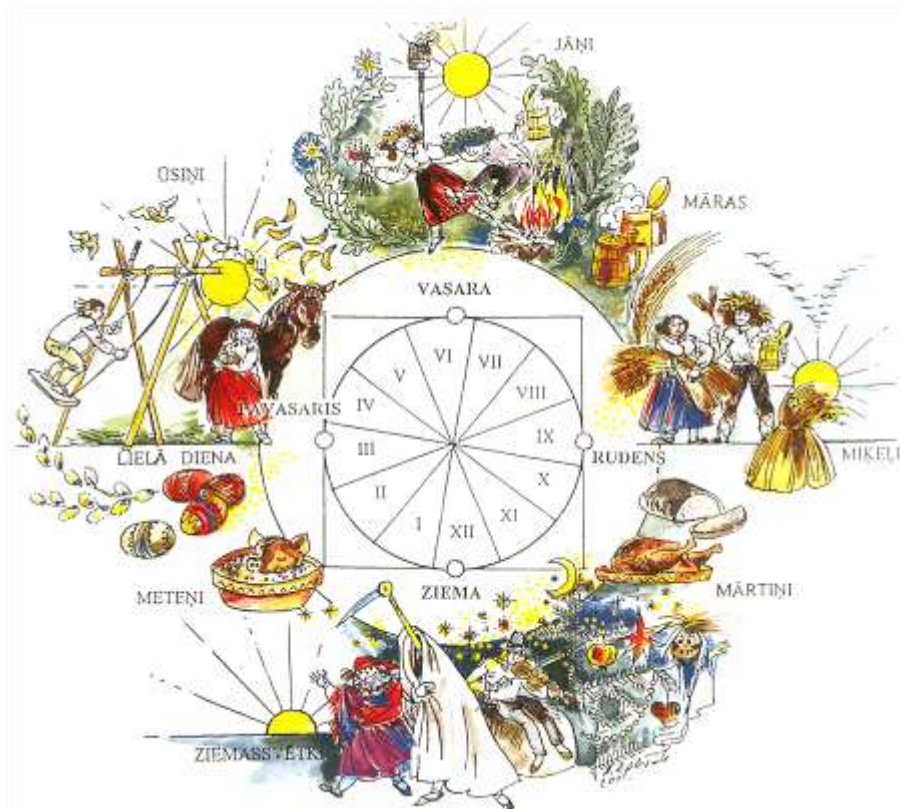
Ar uzdevumu kartes palīdzību bērniem muzeja ekspozīcijā būs jāatrod Lielās dienas pārsteigumi. Vecāki aicināti fotografēt un filmēt!

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs reizi mēnesī rīko nodarbības ģimenēm ar bērniem, aicinot laiku pavadīt kultūrvēsturiskā vidē un izzinot kultūras vērtības.

Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi).

Maksa par līdzdalību cikla „Muzejs ģimenei” pasākumā 4 EUR neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita.

Attēlā: A.Alksnes-Alksnītes zīmējums no LNVM krājuma.



Pasākumi

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, pamatekspozīcija un izstāžu zāles Rīgā, Brīvības bulvārī 32

Izglītojošas nodarbības skolēniem pavasara brīvlaikā, apmeklējot muzeju individuāli, ar draugiem vai ar ģimeni

laiks: 17.-20. martā, katru dienu, sākums plkst. 12.00

17. martā – „Kā dzīvoja senie ļaudis” – muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni iepazīst Latvijas senvēsturi, kopā ar muzejpedagogu veido laika līniju no priekšmetiem, kas raksturo akmens, bronzas un dzelzs laikmetu.

18. martā – „Senā skola” – muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā dalībniekus iepazīstina ar lauku skolu Latvijā 19. gs. beigās. Nodarbībā izmanto muzeja krājuma priekšmetus – grāmatas, penāļus, skolas lādi, tāfeles un grifeles u.c., kas skolēniem ļauj iejusties atbilstošā laikmeta noskaņās un labāk izprast vienaudžu dzīvi pirms 100 un vēl vairāk gadiem.

19. martā – „Viduslaiku bruņinieki” – muzejpedagoģiskā programma, kurā skolēni uzzina Rīgas pils vēsturi, detalizētāku informāciju par bruņinieku ieročiem, dzīvesveidu. Dalībniekiem arī būs iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, uzvelkot viduslaiku bruņinieku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus.

20. martā – ekskursija ekspozīcijā „Latvijas Republika.1918.-1940.”, „Latvijas okupācija 1940. gadā”, „Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem 1940.-1953. gads” – darba lapu aizpildīšana, Latvijas vēstures notikumu atkārtošana, gatavošanās eksāmenam vēsturē.

Ieejas maksa: skolēniem EUR 0,75; pieaugušajiem EUR 3; pensionāriem EUR 1,50; ģimenes biļete EUR 4.00.

Seminārs vēstures skolotājiem „Par Latvijas senvēstures, viduslaiku un jauno laiku vēstures jautājumiem un to atspoguļojumu LNVM ekspozīcijā”

laiks: 18. martā plkst. 11.00

programma

11.00 – 11.40 Lekcija "Par akmens laikmeta jaunajiem datējumiem". Dr. habil.hist., prof. Andrejs Vasks, LU Vēstures un filozofijas fakultātes Arheoloģijas un vēstures palīgzinātņu katedras vadītājs.

11. 40. – 12.20 Lekcija "No sentautām uz tautu - arheoloģiskās liecības par latviešu tautas veidošanos". Dr. hist. Vitolds Muižnieks, LNVM Arheoloģijas departamenta pētnieks.

12.20. – 12.50 Kafijas pauze muzejā.

12.50 – 13.50 Ekskursija ekspozīcijā „Latvijas senvēsture” (akcentējot Latvijas teritorijā dzīvojošo sentautu – kuršu, zemgaļu, sēļu, latgaļu un lībiešu etnoģenēzes procesu).

Dr. hist. Ingrīda Virse, LNVM Arheoloģijas departamenta pētniece.

13.50 – 14.30 Ekskursija ekspozīcijā „Livonija” un „Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16. – 18. gs.” Mag. hist. Toms Ķikuts, LNVM Vēstures departamenta Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas vadītājs.

Lūgums pieteikt dalību seminārā līdz 16. martam, rakstot uz info@history-museum.lv vai zvanot 67221357.

Bezmaksas apmeklējums

28. martā interesenti aicināti bez maksas apmeklēt LNVM ekspozīciju un izstādes Brīvības bulvārī 32 Rīgā no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00.

Tautas frontes muzeja apmeklējums Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā – bez maksas. Darba laiks: otrdien – sestdien no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00. Svētdien, pirmdien slēgts.

Latvijas Bankas aptauja "Latvijas gada monēta `2014"

No 3. līdz 24. martam Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā Rīgā, Brīvības bulvārī 32, 2. stāvā iespējams nobalsot par skaistāko Latvijas gada monētu `2014.



Latvija var lepoties ar savu naudas mākslu, ar sasniegto šajā jomā 20 gadu laikā. Vairāk nekā 40 izcilāko Latvijas mākslinieku ir darinājuši Latvijas naudas zīmes – monētas un banknotes. Latvijas nauda ir iekļauta Latvijas Kultūras kanonā (<http://www.kulturaskanons.lv/lv/1/9/>).

Latvijas naudas dizains ir augstu novērtēts visā pasaulē, saņemtas vairākas starptautiskas godalgas, jaunākais tā apliecinājums ir starptautiskajā konkursā „Pasaules gada monēta” Latvijas Bankas 2013. gadā izlaistā komponistam Rihardam Vāgneram veltītās kolekcijas monētas atzīšana par labāko sudraba monētu pasaulē.

Arī pēc eiro ieviešanas 2014. gadā Latvijas Banka turpināja kolekcijas un piemiņas monētu izlaišanu ar Latviju raksturojošiem sižetiem un augstvērtīgu māksliniecisko izpildījumu.

2014. gadā par šo centrālās bankas darbības jomu saglabājās nemainīgi augsta vietējās sabiedrības un ārvalstu kolekcionāru interese.

2014. gadā Latvijas Banka klajā laida sešas kolekcijas monētas – „Ainažu jūrskola”, „Baltā grāmata”, „Baltijas ceļš”, „Vecais Stenders”, „Gadskārtu monēta”, „Kurzemes baroks”.

Latvijas Banka no 3. līdz 24. martam rīko tradicionālo sabiedrības aptauju “Latvijas gada monēta 2014”. Tas ir būtiskākais monētu mākslas gada notikums Latvijā, kas ļauj izcelt

mākslinieku ieguldījumu šajā mākslas žanrā un noskaidrot, kā sabiedrība vērtē paveikto kolekcijas monētu jomā, kādas tēmas, mākslinieciskie risinājumi tai šķiet pievilcīgākie.

Balsot elektroniski var Latvijas Bankas interneta vietnē www.bank.lv.



Ceļojošā izstāde par Pieminekļu valdi skatāma muzejā

No š.g. 3. marta līdz 14. aprīlim LNVM izstāžu un ekspozīcijas telpās Rīgā, Brīvības bulvārī 32, interesenti aicināti aplūkot informatīvu izstādi, kas veltīta 1923. gadā izveidotajai kultūras pieminekļu aizsardzības institūcijai – Pieminekļu valdei.

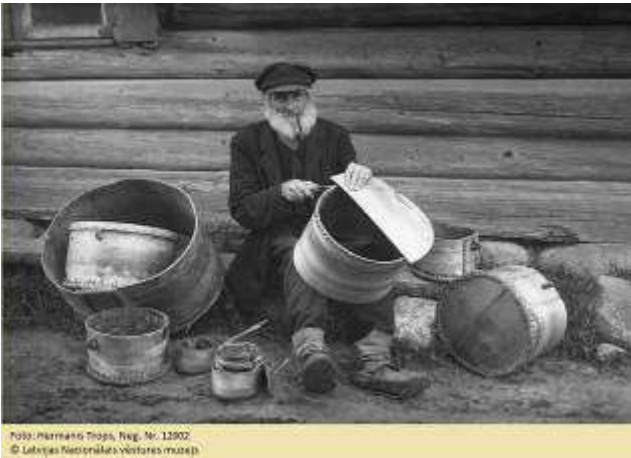


Foto: Pjarrhans Trops, neg. Nr. 12902
© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Šīs institūcijas uzdevums savulaik bija apzināt Latvijas kultūras mantojumu, to uzraudzīt, vākt, aizsargāt un popularizēt, organizējot darba uzdevumiem atbilstošas ekspedīcijas un arheoloģiskos izrakumus, kā arī veidot aizsargājamo pieminekļu sarakstu. Līdz otrreizējai padomju okupācijai 1944. gada vasarā aizsargājamo pieminekļu sarakstā iekļāva ap 1450 dažādus kultūras pieminekļus.

Pieminekļu valdes rīkoto ekspedīciju laikā visā Latvijas teritorijā no 1924. līdz 1944. gadam

kopumā uzņemti apmēram 53 600 fotonegatīvu, kas atspoguļo tradicionālo dzīvesveidu vasarās Latvijas laukos, tematiski iemūžinot lauku un mājas darbus, sadzīves ainas, kā arī godus.

Tradicionālo prasmju un dzīvesveida dokumentēšana Pieminekļu valdes 1924. – 1931. gada

ekspedīciju fotonegatīvos ir iekļauta

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa”

Latvijas nacionālajā reģistrā.

LNVM ir nozīmīgākais Pieminekļu valdes

darbības rezultātu glabātājs. Muzeja

krājumā ir gan arheoloģisko izrakumu

materiāli, gan fotonegatīvu kolekcija, gan

pieminekļu saraksti, ekspedīciju materiāli,

sēžu protokolu grāmatas un citi dokumenti.

2013. gadā veidotās ceļojošās izstādes „Kas

pagātnī vēti, nākotni svētī” autori ir LNVM

Etnogrāfijas nodaļas galvenā glabātāja

Sanita Stinkule, Vēstures departamenta galvenā glabātāja Gunita Baumane,

Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Ritvars Ritums, Numismātikas nodaļas vadītāja

Anda Ozoliņa, mākslinieks Ģirts Boronovskis.



Foto: Jānis Staudenis, neg. Nr. 10687
© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs



Foto: Jānis Staudenis, neg. Nr. 10626
© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Ceļojošā izstāde jau pabijusi Latvijas mācību iestādēs, iepazīstinot skolēnus ar Pieminekļu valdes veikumu, un arī turpmāk tā būs pieejama eksponēšanai skolās un sabiedriskās vietās.

Virtuālā galerija „LNVM fotonegatīvu kolekcijas izlase” UNESCO programmā „Pasaules atmiņa” muzeja kanālā youtube.com

www.youtube.com/watch?v=Xv3zHxZSgwc

Reizi mēnesī cikla „Muzejs ģimenei” nodarbības

Vecākus un bērnus mudinot brīvo laiku pavadīt kultūrvēsturiskā, izglītojošā vidē, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs reizi mēnesī rīko pasākumus ģimenēm ar bērniem. Nodarbības notiek Brīvības bulvārī 32, sestdienās, sākums plkst. 12.00. Tās vada pieredzējušas un atsaucīgas muzejpedagoģes, kuras seno lietu stāstus padara saprotamus mazajiem vēstures pētniekiem. Cikla „Muzejs ģimenei” norises tematiski aptver latviešu etnogrāfiju, arheoloģiju un vēsturi.

Pasākumu programma `2015

21. martā – „Pavasari gaidot”

18. aprīlī – „Stāsti par modi”

16. maijā – „Muzeju nakts 2015” tematikas ietvaros

12. septembrī – izstādes „Rīgas pilij – 500” ietvaros

10. oktobrī – „Senajā skolā”

14. novembrī – „Mana Latvija”

12. decembrī – izstādes „Ceļā uz latviešu tautu” ietvaros

Aizsāk izglītojošu pasākumu ciklu „Četras sestdienas muzejā”

LNVM turpina rīkot īpašus pasākumus pieaugušajiem vēstures interesentiem un entuziastiem. Šogad muzeja speciālisti sniegs ieskatu savā ikdienas darbā un muzeja krājumā reizi ceturksnī. Norises vieta – muzeja telpās Rīgā, Brīvības bulvārī 32, sākums plkst. 12.00.

Pasākumu programma `2015

14. martā – tikšanās ar Latvijas Nacionālā vēstures muzeja arheologiem Ritvaru Ritumu un Ingrīdu Virsi

13. jūnijā – tikšanās ar LNVM Etnogrāfijas nodaļas speciālistiem

29. septembrī – tikšanās ar LNVM Vēstures departamenta Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas speciālistiem

14. novembrī – tikšanās ar LNVM Numismātikas nodaļas speciālistiem

Maijā – izstāde „Rīgas pilij – 500”



Latvijas Nacionālā vēstures muzeja izstāžu zālē Rīgā, Brīvības bulvārī 32, no 7. maija būs aplūkojama izstāde „Rīgas pilij - 500”. Rīgas pils bijusi LNVM mājvieta kopš 1920. gada, un muzejs tajā atgriezīsies pēc pils renovācijas 2018. gadā.

Attēlā: Rīgas pils. 19. gs. beigas. LNVM krājums.

Virtuālās izstādēs rādīs muzeja dārgumus

LNVM savā *youtube.com* profilā [LatvijasNacionālais_vēstures_muzejs LNVM](#) turpmāk regulāri iepazīstinās ar izcilākajiem, interesantākajiem un vērtīgākajiem krājuma priekšmetiem virtuālo galeriju formā.



10. martā muzejs *youtube.com* publiskos jaunu neklātienas izstādi, iepazīstinot ar izcilākajām saktām Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Arheoloģijas departamenta krājumā. Tās atrastas dažādos Latvijas arheoloģiskajos pieminekļos un attiecināmas uz plašu laika periodu – no vēlā bronzas laikmeta līdz pat jaunajiem laikiem.



Saktas apgērba sasprausšanai un rotāšanai nēsāja gan vīrieši, gan sievietes, gan bērni. Senākās saktas Latvijas teritorijā ievestas no citiem reģioniem, savukārt vietējo saktu gatavošana aizsākusies pirmajos gadsimtos pēc Kristus. Saktas galvenokārt darinātas no bronzas, retāk – no sudraba. Īpaši greznas saktas rotātas ar stiklu un zeltu. Latvijā sastopama liela saktu daudzveidība. Pie senākajiem saktu veidiem var pieskaitīt ripveida saktas ar izvirzījumiem virsmā – tutulsaktas, t.s. acu saktas, ažūrās ripassaktas, stopsaktas. Kā iecienīta vīriešu rota stopsakta ieguva neskaitāmas formu variācijas, no nelielas, smalkas rotas 3.- 4. gs. kļūstot par masīvu plāksnei līdzīgu piespraudi 13. gs. Tāpat Latvijas teritorijā laikā no 7. līdz 17. gs. lietotas pakavsaktas. Dažkārt to gali atgādina zvērgalvas, dažkārt magoņu pogaļas utt.

Viduslaikos parādījās jauns saktu veids – riņķsaktas, to ornamentā saskatāmas Rietumeiropas mākslas stilu – gotikas, renesanses, baroka iezīmes. Ar neliela izmēra riņķsaktu sasprauda kreklu, bet lielās, greznās riņķsaktas lietoja villaines sasprausšanai. Saktu stilistiskā daudzveidība netieši rāda, kādas ietekmes ekonomikā un politikā valdījušas. Senākajā posmā saktu pirmparaugi ievesti no Centrāleiropas reģioniem, vēlajā dzelzs laikmetā jūtama Skandināvijas un Baltijas jūras reģiona

ietekme – krāšņās bruņurupuču saktas un kārbisaktas. Viduslaikos saktu modi ietekmēja Rietumeiropas paraugi. Iedvesmojoties no ievestajiem pirmparaugiem, radās tieši mūsu reģionam raksturīgā rotu stilistika.

Attēlā: augšā – rozetveida sakta. 3.-4. gs. Atrasta Durbes Ligutos kā savrupatradums 20. gs. sākumā. Bronza. Izmēri: ø-6,5 cm; lejā – stopsakta. 11. gs. Atrasta Salgales Pudžu depoziāta sastāvā 1882. gadā. Sudrabs. Izmēri: g-14,6 cm, pl-14,7 cm. LNVM krājums. Fotografārs Roberts Kaniņš, LNVM.

Dzintara izstāde noslēgusies



2014. gadā, kad Rīga bija Eiropas kultūras galvaspilsēta, kā viens no Latvijas kultūras simboliem tika godināts dzintars. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs izvēlējās dalību "Dzintara āderē", jo ir lielākais Latvijas teritorijā atrastā arheoloģiskā un etnogrāfiskā dzintara kolekciju glabātājs.

LNVM sadarbībā ar nodibinājumu „Rīga-2014” veidotā izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens” bija aplūkojama no 2014. gada 14. maija līdz šāgada 1. martam. Ar tās atklāšanu muzejs arī atjaunoja savu izstāžu darbību, kas gandrīz gadu bija pārtraukta Rīgas pils ugunsnelaimes dēļ.

Rekordliels apmeklētāju skaits Ģimenes dienā

Ģimenes dienā 21. februārī muzeja telpas Brīvības bulvārī 32 piepildīja kupls apmeklētāju skaits – kopā 136 lieli un mazi vēstures interesenti. Pasākuma tēma bija „Kā dzīvoja senie ļaudis”. Nodarbību vadīja LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta muzejpedagoģe Santa Miķelšteine.

Nominācija balvai „Kilograms kultūras 2014”

Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio gada balvai kultūrā „Kilograms kultūras 2014” nominācijā „Pārsteigums” tika izvirzīta arī LNVM sadarbībā ar „Rīga-2014” veidotā izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”.

Skatītāju balsojums par LTV Kultūras redakcijas izceltajiem kultūras notikumiem vairākās nominācijās notika jau ceturto gadu. Balvu „Kilograms kultūras” LTV raidījums „100g kultūras” izveidoja 2011. gada sākumā. Nomināciju skaits ik ceturksni ir atkarīgs no kultūras notikumu daudzveidības un kvalitātes, taču nepārsniedz astoņas nominācijas, kurās virza ne vairāk kā trīs notikumus.

Tautas frontes muzejs LNVM sastāvā

Tautas frontes muzejs ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums, kas vēsti par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gs. 80. gadu otrajā pusē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Latvijas trešā Atmoda. Jau trešo mēnesi Tautas frontes muzejs darbojas Latvijas Nacionālā vēstures muzeja sastāvā. Apmeklētājiem LTF muzejs Rīgā, Vecpilsētas ielā 13/15 pieejams otrdien – sestdien no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00. Svētdien, pirmdien slēgts. Muzeja apmeklējums – par brīvu. Foto: LNVM.



Muzeja direktors pasākumā „Ražot muzeju”

Pašlaik Latvijā tiek īstenoti vairāki vērienīgi muzeju rekonstrukcijas projekti, tai skaitā Latvijas Nacionālais vēstures muzeja telpās Rīgas pilī. Ko nozīmē jēdziens „muzeju industrija” un „muzeja kapitālprojekts”? Kā muzeja ražošanas procesu uztver un vērtē dažādas tajā iesaistītās puses – pasūtītāji, izpildītāji un paši jaunā muzeja potenciālie apmeklētāji? Dizaina ekspozīciju cikla „Dizaina manifestācija” ietvaros notiekošajā izstādē „Humanizācija” domnīca *Creative Museum* 18. februārī rīkoja Radošo sesiju „Muzeju industrija? Kā tas ir - ražot muzeju?”.

Tajā ar prezentāciju piedalījās arī LNVM direktors Arnis Radiņš un tā aplūkojama šeit – <https://www.youtube.com/watch?v=JtPu0Ov0LF4#t=346>

Par LNVM mājvietas – Rīgas pils Konventa daļas renovācijas projektu stāstīja arhitekts Reinis Liepiņš – <https://www.youtube.com/watch?v=-1wTij4QMzM>

Ēnu diena muzejā

Ēnu diena ir pasaulē atpazīstama un atzīta *Junior*

Achievement karjeras izglītības programma 1.-12. klašu skolēniem, kuras laikā skolēni apmeklē kādu darba vietu

un 4 – 6 stundu garumā vēro interesējošās profesijas pārstāvja darba ikdienu. Ēnu dienas mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum.



Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā 11. februārī šogad strādāja 17 „ēnas” – skolēni no dažādām Latvijas skolām, kas vēroja muzeja speciālistu darbu Lāčplēša ielā 106/108, LNVM Tautas frontes muzejā un Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā. Kristīne Saikova „ēnoja” muzeja darbinieci Tautas frontes muzejā un sniegtā atsauksme ir šāda: „Ļoti patika ēnot šo profesiju. Uzzināju daudz jauna ne tikai par profesiju, bet arī par vēsturi, guvu

jaunu pieredzi. Kopumā bija ļoti labi!”

Ilze Grūbe „ēnoja” LNVM Etnogrāfijas nodaļas krājuma glabātāju, sniegtā atsauksme ir šāda: „Atnācu uz muzeju tikai, lai gūtu pieredzi, jo man nav plānu kļūt par etnogrāfijas pētnieci. Taču es interesējos par visu senatnīgo. Aizgāju ar jaunu attieksmi pret etnogrāfiju un

redzētajām senlietām. Nozares speciāliste ir lieliska. Prata sīki izklāstīt par katru priekšmetu, kā arī atbildēt uz jautājumiem. Protams, būtu bijis ideāli, ja varētu līdzdarboties arī kādā praktiskākā nodarbē, bet tā ir vērā neņemama nepilnība, jo „ēnu devējs” prata izveidot cilvēcīgu kontaktu, ar patiesu prieku mūs sagaidīja, un veltīja mums savu laiku.” Attēlā: augšā – LNVM direktors Arnis Radiņš ar jauno “kolēģi”; pa labi – „ēnas” LNVM Etnogrāfijas nodaļā. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.



Minskā un Kijevā izstādīs dzintara izstādi



Izstādi „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens” gatavo transportēšanai un izstādīšanai Minskā. Šai sakarā LNVM 27. februārī apmeklēja Baltkrievijas Nacionālā vēstures muzeja direktors Oļegs Rižkovs un Izstāžu nodaļas vadītāja Tatjana Škļara. Tika parakstīts memorands par abu muzeju sadarbību pētnieciskajā un izstāžu darbībā nākotnē, kā arī sadarbības līgums par LNVM dzintara izstādes eksponēšanu. <http://histmuseum.by> Savukārt izstādes kuratori - LNVM direktora vietniece zinātniskajā darbā Irina Zeibārte un mākslinieks Ģirts Boronovskis 12.-13. februārī pabija Kijevā, lai iepazītos ar Kijevas pilsētas vēstures muzeju, kur LNVM dzintara izstāde tiks atklātajūnijā .
Attēlā: Baltkrievijas Nacionālais vēstures muzejs Minskā. Publicitātes foto.

piedāvājumi

Ceļojošās izstādes skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm piedāvā šādas ceļojošās izstādes:

1. „Latvija: Tauta. Zeme. Valsts”;
2. „Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918. – 1921.”;
3. „Patiesība par Lielvārdes jostu?”;
4. „Rīgas naudai - 800”;
5. „Mēs, tauta”;
6. „Valsts prezidenta institūcija Latvijā”;
7. „Kas pagātņi pētī, tas nākotņi svētī. Pieminekļu valdei – 90”;
8. „Ceļā uz Latvijas brīvību”;
9. „Baltijas brīvības ceļš”.

Ceļojošo izstāžu eksponēšana – EUR 4,27 dienā. Izstādi uzliek un noņem muzeja darbinieki. Transportēšana iespējama vieglajā auto.

Muzejpedagoģiskās programmas un ekskursijas skolām 2014./2015. m.g.

LNVM muzejpedagoģiskās programmas un tematiskās ekskursijas muzeja ekspozīcijā Rīgā, Brīvības bulvārī 32.

1. „**Kas ir muzejs?**” (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni iepazīstas ar muzeja daudzveidīgajām funkcijām, ar dažādām senlietām, kuras glabājas muzejā, uzzina par dažādu muzeja speciālistu – arheologu, etnogrāfu, numismātu u.c. darba specifiku; darba lapas). 1.- 6.kl.
2. „**Mana mīlākā rotaļlieta**” (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni uzzina, ar kādām rotaļlietām bērni spēlējās pirms 10, 100 un 1000 gadiem). S/sk.
3. „**Kā dzīvoja senie ļaudis?**” (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā iepazīst Latvijas senvēsturi, kopā ar gidu veido laika līniju no priekšmetiem, kas raksturo akmens, bronzas un dzelzs laikmetu). 1. – 6.kl.
4. „**Senā skola**” (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni uzzina, kā mācījās zemnieku bērni 19. gs., iepazīst dažādus priekšmetus, kuri raksturo skolu pirms 100 un vairāk gadiem). S/sk., P/sk.
5. „**Mana Latvija**” (muzejpedagoģiskā programma, kurā skolēni uzzina par LR dzimšanas dienu un Lāčplēša dienu; darba lapas). S/sk., P/sk.
6. „**Viduslaiku bruņinieki**” (muzejpedagoģiskā programma, kuras laikā skolēni uzzinās par Rīgas pils vēsturi, bruņinieku ieročiem, dzīvesveidu. Skolēniem būs iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, izmantojot viduslaiku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus). P/sk.
7. „**Mode un uzvedības kultūra. 17. – 20. gs**” (muzejpedagoģiskā programma; darba lapas). P/sk., V/sk.
8. „**Ražots Latvijā**” (muzejpedagoģiskā programma par LR saimniecības, īpaši rūpniecības, attīstību). P/sk., V/sk.

9. „Padomju cilvēka ikdienas dzīve. 20. gs. 40. - 80. gadi” (muzejpedagoģiskā programma, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. priekšmeti no LNVM krājuma). P/sk., V/sk.
10. „Latvijas senvēsture” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā, kuras laikā, varēs iepazīt Latvijas senvēsturi, sākot ar pirmajām liecībām par senākajiem iedzīvotājiem Latvijas teritorijā līdz 13. gs. Ekspozīcijā izstādīti izcilākie arheoloģiskajos izrakumos iegūtie priekšmeti, kas liecina par mūsu senču materiālo un garīgo kultūru vairākus tūkstošus gadu senā pagātnē; darba lapas). P/sk., V/sk.
11. „Latvijas Republika. 1918. – 1940.” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā, kuras laikā uzzina par Latvijas Republikas vēsturi starpkaru periodā (1918.-1940.) – valsts pasludināšanu, Neatkarības karu, valsts politisko, saimniecisko un kultūras attīstību; darba lapas). P/sk., V/sk.
12. „Latvija Neatkarības kara laikā” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā, kuras laikā, izmantojot LNVM krājuma fotogrāfijas u.c. avotus, skolēni uzzina par nozīmīgajiem 1918. – 1920. gada vēstures notikumiem). P/sk., V/sk.
13. „Latvijas valstiskās neatkarības zaudēšana. Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940. - 1953.” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. vēstures avoti no LNVM krājuma; darba lapas). P/sk., V/sk.
14. „Latvija laika posmā no valsts dibināšanas līdz mūsdienām” (vēstures notikumu un procesu apskats, izmantojot fotogrāfijas, rakstītos vēstures avotus un vēstures literatūru, lai gatavotos eksāmenam vēsturē). P/sk., V/sk.

„Dauderu” muzejpedagoģiskās programmas

1. „Dauderu pasakas” (programma, kurā ar dažādu uzdevumu palīdzību skolēni iepazīstas ar latviešu folkloras mantojumu). S/sk., P/sk.
2. „Dauderu stāsti” (programma, kurā skolēni iepazīstas ar interesantiem un neparastiem priekšmetiem no Dauderu krājuma, to stāstiem). P/sk.
3. Izstādē „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”.

Āraišu arheoloģiskā muzejparka muzejpedagoģiskās programmas

1. “Akmens laikmets Latvijas teritorijā” P/sk.
2. “Izdzīvo teiku pasauli” Pirmsskola, S/sk.

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana:

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32.

Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien – slēgts, otrdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa „DAUDERI” Sarkandaugavas iela 30, Rīga. Tālrunis: 67392229.

Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien - svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS Āraiši, Amatas novads.

Tālrunis: 64107080. Līdz 1. novembrim pirmdien – svētdien no 9.00 līdz 19.00.

No 1. novembra pirmdien, otrdien – slēgts, trešdien – svētdien no 9.00 līdz 16.00.

LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas iela 13/15, Rīga. Tālrunis:

67224502. Darba laiks: svētdien, pirmdien – slēgts; otrdien – sestdien no 10.00 līdz 17.00.

Ieeja bez maksas.

Muzejpedagoģisko programmu un ekskursiju apmeklējuma cenrādis:

– EUR 0.75 skolēniem, EUR 3.00 pieaugušajiem.

– Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām EUR 7.11

– Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana latviešu valodā vidusskolas grupām EUR 7.11

– Muzejpedagoģiskās programmas vadīšana krievu valodā vidusskolas grupām EUR 14.23

– Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām EUR 8.00

– Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs krievu vai angļu valodā vidusskolas grupām EUR 15

– Grupām virs 10 cilvēkiem – atlaide 10%.

– Grupas vadītājam un 3 pavadošajām personām apmeklējums bez maksas.

– Pirmsskolas vecuma bērniem bez maksas.

Cenrādis

Cenrādis			
	LNVM pamatekspozīciju, izstāžu un teritorijas apmeklējums		
1.1.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.1.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.1.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.1.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.1.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem)	1 apmekl.	4,00
1.2.	MUZEJA VEIDOTAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.2.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.2.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.2.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.2.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.3.	VIESIZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.3.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.3.2.	Skolēniem	1 persona	0,75
1.3.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.3.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.4.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS UN MUZEJA VEIDOTU TEMATISKU IZSTĀŽU APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.4.1.	Pieaugušajiem	1 persona	4,50
1.4.2.	Skolēniem	1 persona	1,20
1.4.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	2,20
1.4.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	6,00
1.5.	Ekskursija muzeja krātuvē (grupā līdz 10 personām)	1 persona	15,00
1.6.	Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs (grupā ne vairāk kā 30 personas) līdz 60 minūtēm		
1.6.1.	latviešu valodā	1 grupa	8,00
1.6.2.	svešvalodā (angļu, krievu, vācu valodā, izņemot krievu valodu 1.–9.klašu skolēniem)	1 grupa	15,00
1.6.3.	krievu valodā 1.–9.klašu skolēniem	1 grupa	8,00
1.7.	„DAUDERU” PARKA BRĪVDABAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.7.1.	Pieaugušajiem	1 persona	3,00
1.7.2.	skolēniem	1 persona	0,75
1.7.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,50
1.7.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	4,00
1.8.	TAUTAS FRONTES MUZEJA APMEKLĒJUMS – PAR BRĪVU		

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi - tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no visnājakajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arheoloģiskais muzejparks, „Dauderi” un Tautas frontes muzejs.

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKO MUZEJPARKU veido 9.-10. gs. latgaļu nocietināta dzīves vieta – ezerpils (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis) un tās rekonstrukcija, 14.-17. gs. viduslaiku pilsdrupas (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis), un teritorija ar akmens un bronzas laikmeta mājokļu rekonstrukcijām, kuri izvietoti 12 ha lielā teritorijā Āraišu ezera krastā netālu no Cēsīm. Kopš 20. gs. 90. gadu sākuma to attīstīja kā Baltijā pirmo brīvdabas arheoloģisko muzeju. Citu līdzīgu muzeju vidū Eiropā Āraišu arheoloģiskais muzejparks izceļas ar unikāliem arheoloģiskiem atradumiem, rekonstrukcijas atrašanos oriģinālā vidē un Vidzemei raksturīgo, labi saglabājušos kultūrvēsturisko ainavu, kas pozitīvi kontrastē ar mūsdienu urbāno vidi.

„**DAUDERI**” izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā - bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs „Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. „Dauderi” piedāvā ne vien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

TAUTAS FRONTES MUZEJS ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums, kas vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Latvijas trešā Atmoda. Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un to dalībniekus.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS INTERNETĀ

LNVM

<http://www.lnvm.lv>

<http://www.facebook.com/latvijasnacionalais.muzejs>

<http://www.draugiem.lv/www.lnvm.lv>

https://twitter.com/LV_vest_muzejs

<http://youtube.com/LNVMRigaspils>

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS

<http://www.lnvm.lv>

<http://www.facebook.com/araisi.lakefortress>

<https://twitter.com/araisimuseum>

[flickr.com - Araisi Iron Age Lake Fortress](https://www.flickr.com/photos/araisiironage/); [vimeo - AraisiLake fortress](https://www.vimeo.com/100000000)

„DAUDERI”

<http://www.lnvm.lv>

https://twitter.com/Dauderi_LNVM

<http://www.facebook.com/dauderi.lnvm>

<http://www.draugiem.lv/www.dauderi.lv>

TAUTAS FRONTEŠ MUZEJS

<http://www.lnvm.lv>

[twitter – frontes_muzejs_LNVM](https://twitter.com/frontes_muzejs_LNVM),

[facebook – LNVM Tautas frontes muzejs](https://www.facebook.com/LNVMTautasfrontesmuzejs/)

© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2015